

مرکز مدیریت حوزه علمیه قم

معاونت آموزش

مدیریت امتحانات

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۹۰

پاسخنامه

منطق ۱	موضوع :	۱	پایه :
۱۰/۳۰	ساعت :	۹۰/۳/۱۹	تاریخ :

نام کتاب: منطق ۱ تألیف مرکز مدیریت حوزه

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۱ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. نخستین مدون علم منطق کیست؟ **د ۴۵**
 - أ. سقراط
 - ب. افلاطون
 - ج. ابو علی سینا
 - د. ارسطو ■
۲. کدام مفهوم، جزئی حقیقی است؟ **الف ۶۴**
 - أ. الله ■
 - ب. واجب الوجود
 - ج. خالق
 - د. مفهوم «انسان» نسبت به مفهوم «حیوان»
۳. قضیه «مجموع این نمازگزاران هزار نفرند» به لحاظ موضوع چه نام دارد؟ **الف ۹۰**
 - أ. شخصیته ■
 - ب. طبیعه
 - ج. مهمله
 - د. محصوره
۴. قیاسی که از دو مقدمهٔ موجبهٔ کلیه درست شود **ب ۱۲۲**
 - أ. در شکل اول منتج نیست.
 - ب. در شکل دوم منتج نیست. ■
 - ج. در شکل سوم منتج نیست.
 - د. در همه اشکال منتج است.

تشریحی:

۱. (أ) تصور و تصدیق را تعریف کنید. **ص ۳۵**

جواب: تصور: صورت پدید آمده از اشیا در ذهن به نحوی که اقتضای حکم و اعتقادی را نداشته باشد.

تصدیق: ادراک مطابقت یا عدم مطابقت یک گزارش با واقع

(ب) هر کدام از موارد زیر از مصادیق تصور است یا تصدیق؟ **ص ۳۵**

امروز هوا سرد است. **جواب: تصدیق** عجب هوایی! **جواب: تصور**

کتاب من **جواب: تصور** آیا فردا امتحان است؟ **جواب: تصور**
۲. هریک از موارد زیر را با توجه به جهت داده شده، مشخص کنید.
 - أ. لفظ «صلاة» در اصطلاح علم فقه، از جهت مختص، منقول و ... بودن: **جواب: منقول**
 - ب. لفظ «قمر» آن‌گاه که در مورد حضرت ابو الفضل علیه السلام استعمال شود، از جهت مختص، منقول و ... بودن: **جواب: مجاز**
 - ج. حیوان و حساس متحرک بالإرادة، از جهت ترادف و تباین: **جواب: متباین**
 - د. دلالت لفظ کیف بر کتاب داخل آن از جهت دلالت تطابقی، تضمینی و التزامی: **جواب: التزامی**
۳. قواعد و ضوابط منطقی «تعریف» را بنویسید. **ص ۷۳**

جواب: ۱. تعریف باید جامع و مانع باشد. ۲. تعریف روشن‌تر از معرف باشد. ۳. تعریف با معرف مغایرت مفهومی داشته باشد. ۴. تعریف دوری نباشد.

۴. ا) هر یک از ویژگی‌های زیر مربوط به کدام اصطلاح منطقی است؟ ص ۷۸ و ۷۹

«خارج از حقیقت یک شیء ولی مختص به مصادیق آن است» **جواب: عرضی خاص** «بیانگر تمام ذات شیء است.» **جواب: نوع**
«موجب امتیاز نوع از انواع مشارک در جنس قریب می‌شود.» **جواب: فصل قریب** «بیانگر بخشی از ذات شیء و اعم از آن است.» **جواب: جنس**

ب) یک سلسله از اجناس را نوشته، و جنس الاجناس را در آن مشخص کنید.

جواب: انسان، حیوان، جسم نامی، جسم، جوهر جنس الاجناس: جوهر

۵. موارد خواسته شده را بنویسید.

تقیض جمله «بعضی از الف‌ها ب نیستند» **جواب: همه الف‌ها ب هستند. ص ۹۶**
عکس مستوی «هر الفی ب است» **جواب: بعضی از ب‌ها الف هستند. ص ۱۰۰**
عکس تقیض مخالف «هیچ الفی ب نیست» **جواب: بعضی غیرب‌ها الف هستند. ص ۱۰۱**
نقض المحمول «بعضی از الف‌ها ب هستند» **جواب: بعضی از الف‌ها غیرب نیستند. ص ۱۰۳**

۶. ا. ضعیف‌ترین و کم ارزش‌ترین نوع استدلال چه نام دارد؟ **جواب: تمثیل ص ۱۰۹**

ب. در کدام قیاس، اجزای نتیجه در مقدمات آن پخش است؟ **جواب: قیاس اقتراعی ص ۱۱۱**

ج. اگر ذهن از قضیه‌ای به قضیه دیگر برسد، از چه نوع استدلالی استفاده کرده است؟ **جواب: استدلال مباشر ص ۹۶**

د. غیر از قیاس نتیجه چه نوع استدلالی یقینی است؟ **جواب: استقرای تام ص ۱۰۸**

۷. برهان «اِنّی» و برهان «لَمّی» را در قالب مثال توضیح دهید.

جواب: برهان «اِنّی» برهانی است که در آن انتقال ذهن از وجود علت به وجود معلول نیست؛ مانند «این بیمار دارای چنین علائمی است؛ هر کس

که دارای چنین علائمی باشد، مبتلا به فلان بیماری است. پس این بیمار مبتلا به فلان بیماری است»

برهان «لَمّی» برهانی است که در آن از وجود علت به وجود معلول پی می‌برند؛ مانند «این فلز حرارت دیده است؛ هر فلز حرارت دیده‌ای منبسط

است. پس این فلز منبسط است»

۸. با توجه به هر عبارت، اصطلاح مناسب را انتخاب کنید.

ا. قضیه‌ای که از اصول یقینات به شمار نمی‌آید. (حدسیات - مسلّمات - محسوسات) **ص ۱۴۱، جواب: مسلّمات**

ب. قضایای بدیهی‌ای که قیاس آنها همراه خودشان است. (اولیات - فطریات - مشهورات بالمعنی الأخص) **ص ۱۴۰، جواب: فطریات**

ج. قضیه «هر موجودی مکان دارد» از است. (مشاهدات - مظنونات - وهمیات) **ص ۱۴۱، جواب: وهمیات**

د. استدلالی که افاده تصدیق غیر جازم دارد. (شعر - خطابه - مغالطه) **ص ۱۴۷، جواب: خطابه**

۹. در هر استدلال چه مغالطه‌ای به کار رفته است؟

ا. فقط انسان شاعر است؛ هر شاعری حیوان است. پس فقط انسان حیوان است. **ص ۱۶۲، جواب: صغری در اصل از دو قضیه درست شده است.**

ب. من هیچ کتاب و مقاله‌ای درباره وجود جن ندیده‌ام. پس اعتقاد به وجود جن خرافه‌ای بیش نیست. **ص ۱۷۲، جواب: مغالطه توسل به جهل**